

Received / Geliş Tarihi: 09.06.2024

Accepted / Kabul Tarihi: 30.06.2024

Published / Yayın Tarihi: 30.06.2024

Research Article/Araştırma Makalesi

Doi: 10.5281/zenodo.13118632

GİRİŞİMCİLİKTE BAŞARISIZLIK KORKUSU ÖLÇEĞİ: TÜRKÇE GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

ENTREPRENEURIAL FEAR OF FAILURE SCALE: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY IN TURKISH

Öğr. Gör. Murat TOPALOĞLU

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-8640-3596, murat.topaloglu@gop.edu.tr

ABSTRACT

This study includes the Turkish validity and reliability study of the Entrepreneurial Fear of Failure Scale, which consists of 18 items and 6 dimensions. The research was conducted with 242 individuals employed in the IT sector in Türkiye, analyzing their levels of fear of failure in entrepreneurship based on gender, educational attainment, and field of expertise, professional experience, and work style. The findings indicated that the dimension with the highest level of fear of failure was social reputation, whereas the dimension with the lowest level was opportunity costs. The analyses confirmed the validity and reliability of the Turkish version of the scale. The study's findings were evaluated, and recommendations for future research were proposed.

ÖZ

Bu araştırma, 18 madde ve 6 boyuttan oluşan Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu Ölçeği'nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını kapsamaktadır. Türkiye'de bilişim sektöründe çalışan 242 kişi üzerinde yapılan araştırmada, katılımcıların girişimcilikte başarısızlık korkusu düzeyleri cinsiyet, eğitim düzeyi, uzmanlık alanı, mesleki deneyim ve çalışma biçimi kategorilerine göre incelenmiştir. Katılımcıların girişimcilikte başarısız olma korkusunun en yüksek olduğu boyutun sosyal itibar, en düşük olduğu boyutun ise fırsat maliyetleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Analizler, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerliliğini ve güvenilirliğini doğrulamıştır. Araştırmanın bulguları değerlendirilmiş ve gelecekteki araştırmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Keywords: Entrepreneurship, Fear of Failure, IT Sector.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Başarısızlık Korkusu, Bilişim Sektörü.

1. Giriş

Bir toplumun büyümesi ve zenginleşmesi için, yenilikçi düşünebilen, risk alabilen ve proaktif bir şekilde hareket edebilen kişilere ihtiyaç vardır. Girişimci ruha sahip bu kişiler, değer yaratıcı işlere öncülük ederek ekonomik ve toplumsal gelişmeye katkıda bulunurlar. Bu kişilerin başarılı olmaları için onlara uygun ortamların sağlanması, onları teşvik eden faktörlerin araştırılıp güçlendirilmesi ve girişimciliği engelleyen faktörlerin ise tespit edilip ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Girişimci kişilerin özellikleri ve onların diğer insanlardan farklı yönleri 18. yüzyıldan beri araştırılmaktadır. Girişimci ile ilgili ilk tanım bu yüzyılda Fransa'da yaşayan iktisatçı Richard Cantillon tarafından ortaya koyulmuştur. Cantillon *Essai Sur La Nature Du Commerce En Général* başlıklı eserinde girişimciyi “kâr elde etmek amacıyla piyasaya giren ve belirsizliğin olduğu bir durumda ticari kararlar veren bir kişi” olarak tanımlamıştır (Landstrom, 2014, s. 25). Daha güncel olan bir tanımda girişimcinin “malların, kaynakların veya kurumların yerini, biçimini ve kullanımını etkileyen sorumluluğu ve kararları alma konusunda uzmanlaşan kişi” olduğu belirtilmiştir (Hebert & Link, 1989, s. 47). Başka bir çalışmada ise girişimcinin “önemli fırsatları değerlendirerek ve bu fırsatlardan yararlanmak için gerekli kaynakları toplayarak kâr ve büyüme elde etmek amacıyla risk ve belirsizliği göze alarak yeni bir iş kuran kişi” olduğu ifade edilmiştir (Scarborough, 2014, s. 4). Yapılan faaliyetin niteliğinin anlatıldığı bir tanımda girişimcinin “belirsizlik, iş kurma, inovasyon, fırsat ve değer yaratma kavramlarının olduğu bir işi yapan kişi” olduğu vurgulanmıştır (Prince vd. 2021, s. 33).

Girişimciliği etkileyen faktörler oldukça çeşitlidir. Yapılan bir araştırmada bu faktörlerin sosyal, kültürel ve ekonomik olmak üzere üç ana gruba ayrıldığından bahsedilmiştir (Castaño vd. 2015). Başka bir çalışmada bu faktörlerin kişilik özellikleri, ekonomik çevre ve kurumsal çevre olduğu belirtilmiştir (Cuervo, 2005). Bu makalede ise girişimciyi bireysel ve sosyal anlamda etkileyebilecek bir faktör olan başarısızlık korkusu hakkında bilgiler sunulacaktır.

Bu çalışmada ilk olarak girişimciliğin önündeki engeller ve girişimcilikte başarısızlık korkusu hakkında kavramsal bilgiler verilecek, ardından girişimcilikte başarısızlık korkusuyla ilgili yapılan araştırmaların sonuçları ele alınacaktır. Başarısızlık korkusunun girişimciler üzerindeki psikolojik ve sosyal etkileri ile birlikte, bu korkunun etkilediği faktörler ve bu korkunun olumsuz etkilerini azaltan stratejilere de yer verilecektir.

Bu çalışmada ayrıca, girişimcilikte başarısızlık korkusu hakkında hazırlanan kavramsal bir inceleme sunulduktan sonra, araştırmanın amaçları, önemi, kısıtları, varsayımları, yöntemi ve kullanılan ölçme araçlarına dair detaylı bilgiler verilecektir. Çalışmanın ilk amacı, literatürde sıkça referans gösterilen bir girişimcilikte başarısızlık korkusu ölçeğinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasıdır. İkinci amacı ise Türkiye'deki bilgi teknolojileri sektöründe çalışan bireylerden oluşan bir örneklemden yola çıkarak bu kişilerin girişimcilikte başarısızlık korkusu düzeylerini belirlemektir. Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların başarısızlık korkusu düzeyleri cinsiyet, eğitim düzeyi, uzmanlık alanı, mesleki deneyim ve çalışma biçimine göre ayrı ayrı değerlendirilecektir.

Araştırma verilerini değerlendirmek için keşfedici faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi, demografik bilgilerin analizi ve tanımlayıcı istatistikler kullanılacaktır. Bu

yöntemler, ölçeğin yapı geçerliğini ve güvenilirliğini belirlemenin yanı sıra katılımcıların profillerini ve farklı gruplar arasındaki başarısızlık korkusu düzeylerini anlamak için de kullanılacaktır.

Araştırmanın son bölümünde ise elde edilen bulgular, derinlemesine bir şekilde analiz edilecek ve araştırmanın genel sonucu ortaya koyulacaktır. Bu çalışmanın literatüre sağladığı katkılar detaylı bir şekilde tartışılacak; özellikle başarısızlık korkusu üzerine yapılan bu çalışmanın mevcut bilgiye nasıl yeni bir bakış açısı getirdiği vurgulanacaktır. Ayrıca, yeni araştırmacılara yönelik tavsiyelerde bulunulacak, onların dikkat etmeleri gereken hususlar üzerinde durulacaktır.

2. Kavramsal Çerçeve

Girişimci olmak isteyen kişiler, bireysel, örgütsel veya çevresel düzeyde karşılaştıkları engeller nedeniyle hedeflerine ulaşmakta zorlanabilirler. Bu engellerin araştırılması, erken tespit edilip çözüme kavuşturulması, girişimcilerin başarı şanslarını artırabilir ve sağlam bir girişimcilik ekosistemi oluşturulmasına katkıda bulunabilir. Literatürde yer alan çalışmalarda, bu engellerin neler oldukları ve onların ne tür etkileri olabileceği konularında önemli bilgiler sunmuştur.

Tablo 1

Girişimciliğin Önündeki Engeller Hakkında Yapılan Çalışmalar

Girişimciliğin Önündeki Engeller	Çalışma
Riskten kaçınma, başarısızlık korkusu, kaynak eksikliği, sosyal yoksunluk, stres ve sıkı çalışma	Sandhu vd. 2011
Eğitime erişim, finansal risk ve aile üyelerinden birinin işinin olması (kadınlar için)	Lockyer & George, 2012
Sosyal ve kültürel sermayenin bastırılması, ülkedeki düşük girişimcilik düzeyi	Muhammad vd. 2017
Fonların bulunmaması, riskten kaçınma, başarısızlık korkusu, pazar engelleri, bilgi engelleri, stresten kaçınma ve değişime yönelik tutum	Kebaili vd. 2015
Eğitim eksikliği, girişimcilik desteğinin eksikliği	Shambare, 2013
Başarısızlık korkusu, pazar deneyimi eksikliği, riskten kaçınma, teknik bilgi ve beceri eksikliği, yozlaşmış iş ortamı, kaynak sıkıntısı	Raeesi, 2013
Sosyal ağ eksikliği, dış istikrar eksikliği, riskten kaçınma, girişimciliğe olanak sağlayan bir iş ortamının eksikliği	Bizri vd. 2012
Başarısızlık korkusu, riskten kaçınma, sosyal ağ eksikliği, kaynak eksikliği, siyasi istikrarsızlık ve ekonomik istikrarsızlık	Al Nassai, 2023
Kanunlar, bankacılık sistemi	Nawaser vd. 2011
Güven eksikliği, kişisel sorunlar, beceri eksikliği, başlangıç lojistiği, finansal ihtiyaçlar ve zaman kısıtlamaları	Hatala, 2005
Deneyim, eğitim ve aile desteğinin eksikliği, finansal kaynak edinme problemi	Raghuvanshi vd. 2017

Tablo 1'de yer alan bilgilere göre, girişimciliğin önündeki engellerin üç ana başlık altında toplandığı görülmektedir: Kişinin kendisi ile ilgili olan engeller (sosyal, psikolojik, eğitim ve bilgiyle ilgili faktörler), dış çevresiyle ilgi olan engeller (piyasa koşulları, kanunlar, ülkedeki ekonomi ile ilgili faktörler) ve finansal kaynakla ilgili olan engeller. Ayrıca bu tablodaki bilgilerden başarısızlık korkusunun girişimcilik sürecinde sıkça bahsi geçen bir konu olduğu anlaşılmaktadır.

Başarısızlık korkusu kavramı, ilk olarak motivasyon teorileri bağlamında çeşitli açılardan ele alınmıştır. McClelland vd. (1953) tarafından yapılan erken dönem çalışmalarda bu kavram başarıyı elde etme güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü ile alakalı bir konu olarak incelenmiştir. Heckhausen (1968) bu kavramı motivasyonun bilişsel düzeydeki yönleri ile ilgili bir konu olarak ele alınmıştır. Daha sonraki dönemlerde ise literatürde bu konuyla ilgili çeşitli tanımlamalar ortaya koyulmuştur.

Girişimcilikte başarısızlık korkusu “yeni bir girişimi başlatma ve yürütme sürecindeki tehdit edici bir engele karşı verilen bilişsel ve duygusal tepki” olarak tanımlanmıştır (Engel vd. 2019, s. 1). Başka bir tanım da ise bu korkunun “başarı bağlamında tehdit olarak algılanan çevresel uyarılara karşı geçici bilişsel ve duygusal tepki” olduğu ifade edilmiştir (Cacciotti & Hayton, 2015, s. 181). Ayrıca, girişimcilikte başarısızlık korkusu çok boyutlu ve farklı yönleri olan bir araştırma konusudur. Bu korkunun ekonomik, sosyal psikolojik ve psikolojik (Cacciotti vd. 2016), fırsatlarla ilgili, ekonomik ve sosyal (Donaldson vd. 2024), finansal, psikolojik ve kariyer ile ilgili (Chua & Bedford, 2016) ve finansal ve psikolojik (Sihaloho vd. 2021) boyutları olduğu farklı çalışmalarda ele alınmıştır. Örneğin, Cacciotti ve Hayton (2015) başarısızlık korkuları arasında müşteriye kaybetme, ödeme almama, zamanında teslim edememe, kontrolsüz nakit akışı gibi işle ilgili korkuların yanı sıra aile ve arkadaşlar ile yeterli vakit geçirememeye gibi sosyal korkuların da yer aldığından bahsetmiştir.

Girişimcilikte başarısızlık korkusunun bir duygu mu, kişilik özelliği mi yoksa bir süreç mi olduğu hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Cacciotti ve Hayton (2015) başarısızlık korkusunun bir kişilik özelliği değil bir durum olduğunu belirtmiştir. Başka bir çalışmada bu kavramın başarısızlığı bekleme, başarısızlıkla yüzleşme ve başarısızlığı dönüştürme aşamalarından oluşan bir süreci ifade ettiğinden bahsedilmiştir (Singh vd. 2015). Ayrıca, girişimcilikte başarısızlık korkusu hakkında yapılan çalışmaların bir kısmında bu kavramın riskten kaçınmak olarak ele alındığı, diğer kısmında ise bu kavramın çevresel tehdit algısı sonucu hissedilen olumsuz bir duygu olarak incelendiği belirtilmiştir (Cacciotti & Hayton, 2014). Bu korkunun girişimcilerin yeni bir işe başlama konusunda tereddüt etmesine veya geri çekilmesine neden olan psikolojik bir faktör olabileceği de değerlendirilmiştir (Al Halbusi vd. 2024).

Başarısızlık korkusunun girişimcilik üzerindeki etkilerini araştırmak, girişimcilerin risk alma eğilimleri, yenilikçi fikirleri hayata geçirme cesaretleri, öğrenme yeteneklerinin belirlenmesi ve girişimcilik başarısını etkileyen faktörlerin anlaşılması açısından büyük önem taşımaktadır. Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde girişimcilikte başarısızlık korkusunun girişimcilik üzerinde genel olarak olumsuz etkileri olduğu anlaşılmaktadır. Bu korkunun fırsatları değerlendirme ve onlardan faydalanmayı (Kollman vd. 2017), girişimci davranış sergilemeyi (Liu vd. 2021), girişimcilikte büyüme hedeflerini (Henriquez-Daza vd. 2023), girişimcilerin öznel iyi oluşlarını (Soomro & Shah, 2022), fırsat belirleme yeteneğini (Zhang, 2023) ve girişimci uyanıklığını (Boudreaux vd. 2019) olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir. Birleşik Krallık ve Kanada’da girişimcilerle yapılan çalışmada, başarısızlık korkusunun insanları girişimci olmaktan alıkoyabileceği gibi, onları başarı için daha fazla çaba harcamaları için motive edebileceğini de ortaya koyulmuştur (Cacciotti vd. 2016). Ayrıca, girişimcinin sonraki dönemlerde girişimcilik sürecini yönlendirmeye yardımcı olmak için gerekli geri bildirim ve bilgiyi sağlayabileceğinden de bahsedilmiştir (Dutta & Sobel, 2021).

Başarısızlık korkusu girişimcilik yolculuğunda karşılaşılabilen bir durumdur. Ancak, yapılan çalışmalar bu korkunun etkilerini azaltabilecek çeşitli faktörlerin varlığını da ortaya koymuştur. Örneğin, girişimci bir insanı tanımanın (Guelich, 2022), kişiyi yatıştırıcı ve onun öz saygısını artıran faaliyetlerin (Engel vd. 2021), ekonomik özgürlük düzeyinin yüksek olmasının (Dutta & Sobel, 2021), kişinin çevresinde başarılı bir rol modelinin olmasının (Kong vd. 2020) ve başarılı girişimcileri gözlemlemenin (Wyrwich vd. 2019), bu korkunun girişimci olma isteği üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmada önemli rol oynadığı gösterilmiştir. Ayrıca, risklerin ve belirsizliklerin girişimci adayının korkuya ilişkin bilişsel değerlendirmelerini ve korkuya karşı davranışsal tepkilerini etkileyebildiği de ileri sürülmüştür (Ahmadi & Soga, 2022). Sonuç olarak, başarısızlık korkusu girişimcilikte önemli bir engel olabilir ancak girişimciliği caydırmaktan ziyade, bu korkunun etkilerini azaltabilecek ve girişimcilerin potansiyelini ortaya çıkarabilecek faktörlerin mevcut olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu faktörler, girişimcilik ekosisteminin güçlenmesine ve daha fazla yenilikçi girişimin ortaya çıkmasına katkıda bulunabilir.

3. Araştırmanın Amacı

Girişimcilikle ilgili yapılan araştırmalarda son 30 yılda öne çıkan konular arasında girişimcilik süreci, girişimciliğin çevresel ve dışsal belirleyicileri, değer yaratımı ve performans, araştırma yöntemleri ve teoriler, girişimcilerin psikolojik, bilişsel ve bireysel özellikleri yer almaktadır (Ferreira vd., 2015). Bu çalışma alanları, girişimcilik üzerine geniş bir perspektif sunmakta ve girişimcilerin başarısını etkileyen faktörleri anlamak için önemli bir zemin oluşturmaktadır. Başarısızlık korkusu da girişimcilik literatüründe önemli bir konudur ve bahsedilen çalışma alanları ile oldukça ilişkilidir.

Bu araştırmanın temelde iki amacı vardır. İlki Türkiye’de önemli bir katma değere sahip olan bilgi teknolojileri sektörü alanında çalışan kişilerin girişimcilikte başarısızlık korkusu düzeylerini tespit etmek ve bu düzeylerin cinsiyet, uzmanlık alanı, eğitim seviyesi, mesleki deneyim ve çalışma biçimi kategorilerine göre değişim gösterip göstermediği hakkında bilgi sağlamaktır. Girişimcilerin başarısızlık yaşamalarının nedenlerini demografik değişkenler ile açıklamaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Örneğin, literatürde yer alan bir çalışmada girişimcilerin sistematik olarak işten çıkma, daha genç olma, daha az eğitilmiş olma, deneyimsiz olma, ebeveynlerinin bir işe sahip olmaması gibi nedenlerle başarısız oldukları belirtilmiştir (Khelil, 2016). Ayrıca, farklı ülkelerin başarısızlık korkusu düzeylerini gösteren araştırmalar yapılmaktadır (Heber, 2015). Başarısızlık korkusunun girişimciler arasında yaygın bir endişe olduğunu gösteren çalışmalar, bu konunun önemini vurgulamaktadır. Forbes dergisinin verilerine göre, girişimcilerin %40'ından fazlasının başarısızlık korkusu hissettiği belirtilmektedir (Asif, 2022). ABD gibi teknoloji sektörünün gelişmiş olduğu bir ülkede ise bu oran %45 gibi yüksek bir seviyeye ulaşmaktadır (Global Entrepreneurship Monitor, 2024). Peki, Türkiye’de durum nedir? Katma değeri yüksek olan alanlarda başarısızlık korkusunun düzeyi nedir? Bu araştırma ile bu sorulara cevap olabilecek yeni bilgilerin sağlanması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın ikinci amacı ise Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu Ölçeği’nin Türkçe olarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması, literatüre kazandırılması ve araştırmacıların kullanımına sunulmasıdır. Bu iki amacının gerçekleşmesinin neden önemli olduğu, makalenin araştırmanın önemi başlıklı bölümünde anlatılmıştır.

4. Araştırmanın Önemi

Başarısızlık korkusunun araştırılması girişimcilik alanında önemli katkılar sağlayacaktır. Öncelikle bu korkunun girişimcilerin başarılı olma ihtimallerini, hali hazırda içinde buldukları durumu ve gelecekle ilgili kararlarını etkileyebileceğinden bahsetmek gerekir. Başarısızlık korkusu girişimcilik niyetine zarar verebilecek önemli sosyal sonuçları beraberinde getirir (Ng & Jenkins, 2018). Kişilerin çevresinde başarısız olarak damgalanması, onların davranışlarını etkiler ve onların girişimlerinin çöküşünü hızlandırabilir (Singh vd. 2015). Bu korku ayrıca finansal, psikolojik ve kariyerle ilgili endişeleri ortaya çıkararak onların girişimcilik niyetine engel olabilir (Chua & Bedford, 2016). Girişimcilikte başarısızlık korkusu sadece olumsuz yönde değil, olumlu yönde de girişimcileri etkileyebilir. Bir girişimin başarılı olması için teşvik edici olabileceği, uygun zamanda bu girişimden en az zararla çıkma konusunda yardımcı olabilir (Muñoz vd. 2020). Ayrıca, daha önce bir girişimi batıran bir kişinin yeni bir girişime başlaması konusunda da etkili olabilir (Williams vd. 2020). Türkiye’deki potansiyel ve mevcut girişimciler üzerinde, onların girişimcilikte başarısızlık korkusu düzeylerini ölçmeyi amaçlayan bir çalışmanın faydalı olabileceği tahmin edilmektedir. Böyle bir çalışma girişimcilerin harekete geçmesini engelleyen bariyerlerin neler olduğunun anlaşılmasına ve onların ortadan kaldırılmasına katkı sağlayabilir. Girişimcilerin önündeki bariyerlerin kaldırılması konusunda destek mekanizmaları geliştirilmesine rehberlik edebilir.

Girişimcilikte başarısızlık korkusu ile ilgili bir çalışmanın bilişim gibi önemli bir sektörde gerçekleştirilmesi önemli bilgiler sağlayacaktır. Türkiye’de bilgi teknolojileri sektörü globalden 2 kat daha fazla büyüme göstermiş olan ve son 10 yılda ivme kazanan sektörlerin başında gelmektedir ve bu sektör 2023 yılında Türkiye’ye yaklaşık 3,5 milyar dolarlık bir ihracat geliri sağlamıştır (Gülel, 2024). Bilgi teknolojileri sektörü hızlı değişimin ve rekabetin olduğu, yenilikçiliğin teşvik edildiği ve yeni fikirlerin kısa bir sürede hayata geçirilebildiği bir alandır. Türkiye özelinde ise güçlü bir nitelikli işgücünün olduğu ve yüksek katma değer sağlayan bir sektördür (Berktaş, 2024). Ayrıca, tüm dünyada 10 yıl içinde ekonomide yaratılan yeni katma değer yaklaşık %70’inin dijital platforma dayalı iş modellerinden elde edileceği ve hâlihazırda küresel ölçekte bu sektörün 38 trilyon dolar olan büyüklüğü göz önüne alındığında (TUBISAD, 2023), Türkiye’de bilişim sektöründe girişimcilerin ortaya çıkması sağlayan ortamın araştırılması büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma ile bilişim sektörü çalışanlarının girişimci olmalarının önündeki bir engel olan başarısızlık korkusu hakkında faydalı bilgiler sunulacaktır.

Bu çalışmanın Türkiye’deki girişimciler için önemi ve Türkiye’de bilişim sektörünün araştırılması konusundaki öneminin yanı sıra Türkçe literatür bakımından ayrı bir önemi daha vardır. Öncelikle girişimcilikte başarısızlık korkusu hakkında Türkçe literatürde sınırlı sayıda çalışmanın olduğunu belirtmek gerekir. Bu çalışmalardan bahsetmek gerekirse, Arslan (2018) KOBİ’ler ile yaptığı bir çalışmada başarısızlık korkusunun psikolojik etkilerini incelemiştir. Gülbahar (2019) girişimcilik tutkusunun yenilikçi davranışlar ve başarısızlık korkusu üzerine etkisi hakkında bir doktora tezi hazırlamıştır. Deniz (2019) ise cinsiyetin erken aşama girişimcilik aktivitesi üzerindeki etkisinde başarısızlık korkusunun aracı rolü hakkında bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Bunların dışında doğrudan bu konuyla ilgili bir çalışma Türkçe literatürde yer almadığı gibi, araştırmacıların tez ve makaleleri için kullanabileceği Türkçe bir ölçek de mevcut değildir. Literatürde güvenilirliği

kanıtlanmış olan bir ölçeğin Türkçe uyarlamasının hazırlanması, araştırmacıların nitelikli veriler toplaması konusunda kolaylıklar sağlayacaktır.

5. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın örnekleme, veri toplama yöntemi, ölçekler için yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizleri, katılımcıların demografik dağılımına dair bilgiler ve tanımlayıcı istatistik bilgilerine yer verilmiş ve analizler için kullanılan programlardan bahsedilmiştir.

Araştırmanın örneklemini Türkiye’de bilgi teknolojileri alanında çalışan kişiler oluşturmaktadır. Türkiye’nin bilgi teknolojileri sektörü yıllık ortalama %25 gibi yüksek bir büyüme oranına sahip, yaklaşık 300 bin kişinin istihdam edildiği ve çalışanların yarısından fazlasının 35 yaş altında olduğu, genç ve dinamik bir demografik yapıya ve yüksek katma değere sahip bir sektördür (Yalçın, 2023). Bilgi teknolojileri sektörünün Türkiye’deki iki önemli temsilcisi TÜBİSAD Bilişim Sanayicileri Derneği ve SASAD Savunma ve Havacılık Sanayi İmalatçıları Derneği’dir. 1979 yılında kurulan TÜBİSAD bilgi teknolojileri pazarının %90’ını temsil ederken (TÜBİSAD, 2024), 1989 yılında Milli Savunma Bakanlığı öncülüğünde kurulan SASAD ise üye firmalarının Türkiye’nin son dönemdeki savunma sanayi atılımlarına yaptıkları katkılar ile adını duyurmaktadır (SASAD, 2024). Araştırma kapsamında bu derneklerin üyesi olan 85 farklı firmanın çalışanı ile iletişime geçilmiştir ve bu kişilerden araştırma anketini online olarak doldurmaları talep edilmiştir. Katılımcıların 296’sı anketlere geri dönüş yapmıştır, ancak bunların arasında 242 kişinin tüm anket sorularına eksiksiz bir şekilde cevap verdiği tespit edilmiştir. Yapılan analizlere sadece eksiksiz doldurulan bu 242 anket dâhil edilmiştir.

Türkiye’de bilgi teknolojileri sektöründe çalışan kişilerin girişimcilikte başarısızlık korkusu düzeylerini tespit etmek için, bu konuda öncü çalışmaları olan Cacciotti vd. (2020) tarafından geliştirilen *Entrepreneurial Fear of Failure* başlıklı ölçeğin Türkçe olarak hazırlanan versiyonu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğin orijinal dili İngilizcedir. Bu ölçek 6 alt boyutu temsil eden 18 maddeyi içermektedir. Ölçek maddelerinin Türkçe’ye çevirisi için öncelikle Brislin (1970) tarafından önerilen ters çeviri tekniği kullanılmıştır. Ölçekte yer alan İngilizce ifadeler ilk olarak hem araştırmacı hem de literatüre hâkim başka birisi tarafından Türkçe’ye çevrilmiştir. Bu iki çeviri İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde akademisyen olan bir kişi tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Böylece ölçek ifadelerinin doğru bir şekilde Türkçe’ye çevrilip çevrilmediği tespit edilmiştir. Bu çalışmanın ardından ölçekte yer alan ifadelerin son halleri tespit edilmiştir.

Araştırmada kullanılan anket orijinal ölçekte yer alan 18 adet ölçek maddesinin Türkçe karşılıklarından ve katılımcıların demografik bilgisini elde etmek için hazırlanan 5 sorudan (cinsiyet, eğitim düzeyi, uzmanlık alanı, çalışma biçimi ve mesleki deneyim) oluşmaktadır. Bu anket toplamda 23 sorudan oluşan bir ölçme aracı olarak hazırlanmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonunda orijinalindeki gibi 5’li likert tekniği kullanılmıştır. Ölçme ifadelerinin dereceleri ise “1-Kesinlikle Katılmıyorum” ve “5-Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde belirlenerek anket formunda katılımcıların cevabına sunulmuştur. Anket formunda hangi maddenin hangi boyutu temsil ettiğinin bilgisi Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2*Ölçek Boyutları ve Anket Formundaki Madde Numarası*

Boyut	Madde No
Girişimi Finanse Etme Yeteneği (GFE)	1, 2, 3
Fikrin Potansiyeli (FP)	4, 5, 6
Sosyal İtibar Tehdidi (SIT)	7, 8, 9
Fırsat Maliyetleri (FM)	10, 11, 12
Kişisel Yetenek (KY)	13, 14, 15
Finansal Güvenlik (FG)	16, 17, 18

Araştırmanın kısıtları ve varsayımları hakkında bilgi vermek gerekirse, bu araştırmanın verileri Türkiye’de bilişim sektöründe çalışan kişilerden elde edilmiştir ve araştırmanın sonuçları da sadece bu sektör ile ilgili bilgiler sunmaktadır. Araştırma verileri olasılıklı olmayan örneklem tekniklerinden kolayda örnekleme ile elde edilmiştir ve sadece hazırlanan anketteki ifadeler ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca, katılımcıların anket formundaki ifadeleri anlayabilecek ve cevap verebilecek eğitim seviyesine ve entelektüel bilgi birikimine sahip oldukları ve anket formlarını hiçbir baskı olmadan, tamamen kendi rızalarıyla doldurdıkları varsayılmıştır.

6. Araştırma Ölçeğinin Geçerliliği ve Güvenilirliği

Girişimcilikte başarısızlık ölçeğinin Türkçe versiyonu hazırlanırken geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Geçerli ve güvenilir bir ölçek, araştırma bulgularının doğruluğunu artırırken, bu bulguların bilimsel değeri olduğuna dair güvence sağlayacak, nitelikli bulguların elde edilmesini kolaylaştıracak ve doğru kararlar alınmasına yardımcı olacaktır.

Araştırmada gerçekleştirilen keşfedici faktör analizi, güvenilirlik analizi, demografik bilgilerin ve tanımlayıcı istatistik bilgilerinin analizi ile araştırma değişkenleri arasındaki korelasyonun tespiti için IBM SPSS programı kullanılmıştır. Birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi için ise Yapısal Eşitlik Modellemesi yönteminden faydalanılmış ve IBM SPSS Amos programı kullanılmıştır. Yapısal Eşitlik Modellemesi gizli değişkenler ile gözlenen değişkenler arasındaki nedensel ilişkilerin test edilebilmesini sağlayan önemli bir yöntemdir ve tasarlanan araştırma modelinin veriye uygun olma durumunu gösterir (Alkış, 2016, s. 107).

Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu ölçeğinin geçerliliğinin ve güvenilirliğinin test edilmesi amacıyla yapılan örneklem yeterliliği testi, keşfedici faktör analizi (KFA), birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ve güvenilirlik analizine ait sonuçlar aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 3*KMO ve Bartlett Testi Sonuçları*

KMO ve Bartlett Testi		
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği		,734
	Ki-Kare	1418,316
Bartlett Küresellik Testi	Serbestlik Derecesi	153
	p değeri	,000

Tablo 3’te Kaiser-Meyer-Olkin katsayısının 0,734 olduğu görülmektedir. Bu değer örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapılması için yeterli olduğunu ($KMO \geq 0.60$) ifade

etmektedir (Kaiser & Rice, 1974, s. 112). Yapılan analizde ayrıca Bartlett küresellik testinde ki-kare istatistiğinin anlamlı olduğu (χ^2 (sd = 153)) = 1418,316, $p \leq 0,001$) görülmektedir. Bu bulgu ise veri matrisinin ve maddeler arasındaki korelasyonların faktör analizi yapılabilmesi için uygun olduğu anlamına gelmektedir (Bartlett, 1950, s. 83).

Araştırma ölçeğinin orijinal hali hazırlanırken 3 farklı örneklem ile çalışma yapılmıştır. Orijinal ölçek ilk çalışmada 6 faktörlü bir yapı olarak, ikinci çalışmada tek faktörlü bir yapı olarak, üçüncü çalışmada ise 7 faktörlü bir yapı olarak incelenmiş ve üç farklı uyum iyiliği değeri elde edilmiştir. En yüksek uyum iyiliği değerleri 6 faktörlü yapı olarak incelenen çalışmada elde edilmiştir (Cacciotti vd. 2020, s. 13). Bu nedenle, Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında, orijinal çalışmadaki gibi 6 faktörlü yapı test edilmiştir ve birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi “önceden oluşturulan bir model aracılığıyla gözlenen değişkenlerden yola çıkarak gizil değişken (faktör) oluşturmaya yönelik bir işlem” olarak tanımlanan bir analiz türüdür (Yaşlıoğlu, 2017, s. 78).

Tablo 4

Açıklanan Toplam Varyans Tablosu

Bileşen	Başlangıç Özdeğerleri			Kareli Yüklerin Toplamı			Döndürülmüş Kareli Yüklerin Toplamı		
	Toplam	Varyans (%)	Kümülatif (%)	Toplam	Varyans (%)	Kümülatif (%)	Toplam	Varyans (%)	Kümülatif (%)
1	4,021	22,340	22,340	4,021	22,340	22,340	2,254	12,524	12,524
2	2,120	11,780	34,120	2,120	11,780	34,120	2,230	12,391	24,914
3	1,991	11,059	45,180	1,991	11,059	45,180	2,117	11,762	36,676
4	1,686	9,365	54,545	1,686	9,365	54,545	2,007	11,148	47,824
5	1,508	8,376	62,921	1,508	8,376	62,921	1,960	10,891	58,715
6	1,134	6,303	69,224	1,134	6,303	69,224	1,892	10,509	69,224
7	,838	4,653	73,877						
8	,600	3,334	77,211						
9	,572	3,178	80,389						
10	,552	3,067	83,456						
11	,495	2,747	86,203						
12	,458	2,545	88,748						
13	,433	2,406	91,154						
14	,380	2,109	93,263						
15	,365	2,030	95,292						
16	,317	1,763	97,055						
17	,285	1,585	98,640						
18	,245	1,360	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Ölçeğin Türkçe geçerliliğinin tespiti amacıyla IBM SPSS programında Varimax Kaiser Normalizasyon Döndürme Yöntemi kullanılarak keşfedici faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Yukarıda yer alan açıklanan toplam varyans tablosuna bakıldığında özdeğerin 1 ve 1'den büyük olduğu, 6 boyuttan oluşan bir faktör dağılımı olduğu anlaşılmaktadır. Varyans açıklama gücünün birinci boyutta %22,340, ikinci boyutta %11,780, üçüncü boyutta %11,059, dördüncü boyutta %9,365, beşinci boyutta %8,376 ve altıncı boyutta 6,303 olduğu görülmektedir. 18 maddelik bu ölçeğin toplam varyansın %69,224'ünü açıkladığı bulgusu elde edilmiştir. Literatürde bir ölçeğin toplam varyansın en az %50'sini açıklaması gerektiği

belirtilmiştir (Streiner, 1994, s. 140). Tabloda gösterilen açıklanan toplam varyans değeri de bu yeterliliği karşılamaktadır.

Tablo 5

Döndürülmüş Bileşen Matrisi

	Bileşen					
	1	2	3	4	5	6
FM2	,874	,040	,073	,074	-,001	,072
FM1	,829	,100	,034	,029	,143	,108
FM3	,826	-,009	,180	-,001	,132	-,047
KY2	,026	,843	,044	,102	,069	,081
KY3	,057	,823	,212	,044	-,017	,065
KY1	,048	,814	,060	,120	,037	,003
SIT1	,084	,100	,834	,116	,014	,083
SIT3	,137	,166	,795	,207	-,018	,041
SIT2	,065	,053	,793	-,019	,083	,068
FP1	,015	,136	,040	,769	,203	,058
FP2	,086	,122	,122	,759	,108	,023
FP3	-,008	,019	,114	,745	,237	,113
FG1	,016	,182	,016	,124	,809	,049
FG3	,093	-,039	,073	,191	,808	-,033
FG2	,193	-,051	-,009	,261	,643	-,004
GFE1	,075	,022	,066	,156	-,084	,868
GFE2	,119	-,008	,018	,135	-,039	,863
GFE3	-,100	,241	,181	-,182	,266	,573

Yukarıdaki tabloda belirtilen döndürülmüş bileşen matrisi, faktör yüklerinin ölçeğe uygun olarak 6 boyut altında toplandığını ve her maddenin kendine ait olan boyutun altında toplandığını göstermektedir. Literatürde 0,30'un altındaki faktör yükünün anlamlı olmadığına (Field, 2013, s. 692) ve boyutlama yapılırken 0,50 ve üstü (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2014) değerlerin dikkate alınması gerektiğine dair bilgiler vardır. Bu kriterler bağlamında, keşfedici faktör analizi sonucunda elde edilen veriler, Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu ölçeğinin yapı geçerliliğinin sağlandığına işaret etmektedir. Ayrıca araştırmanın analizlerinin altı alt boyut düzeyinde yapılabilmesini de mümkün kılmaktadır.

Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu ölçeğinin Türkçe versiyonunun 18 madde ve 6 boyuttan oluşan yapısının uyum iyiliğinin test edilmesi için Yapısal Eşitlik Modellemesi kullanılarak birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Uyum iyiliği değerleri, bir modelin veya tahminin gerçek verilerle ne kadar uyumlu olduğunu değerlendirmek için kullanılan değerlerdir (APA Dictionary of Psychology, 2024). Çeşitli istatistik kaynaklarında bahsedilen ve iyi uyumu ifade eden değerler Tablo 6'da bir arada gösterilmiştir.

Tablo 6

Uyum İyiliği Değerleri

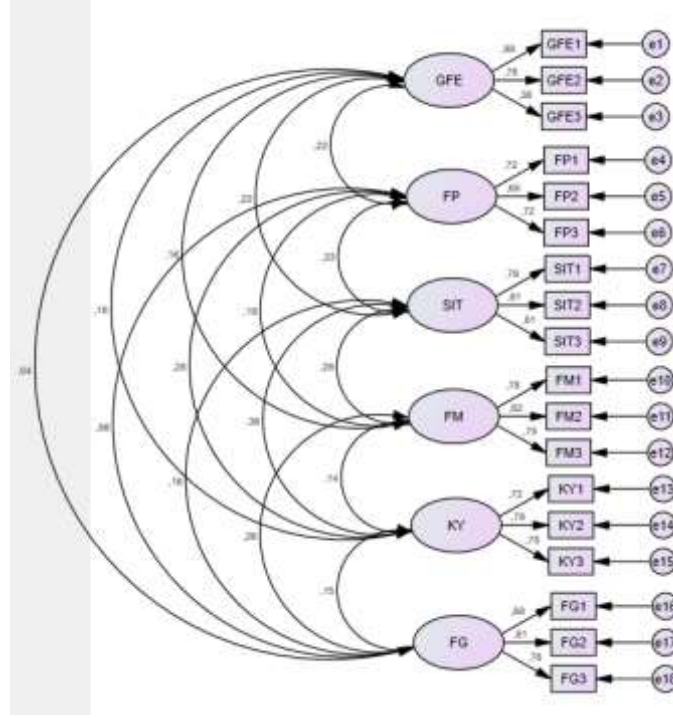
Uyum İyiliği Değeri	Kaynak
$(X^2/sd) \leq 3$	Schermelleh-Engel vd. 2003
$CFI \geq 0.95$	Hu & Bentler, 1999
$GFI \geq 0,90$	Marsh & Grayson 1995
$IFI \geq 0,90$	Bollen, 1989
$AGFI \geq 0,90$	Hooper vd. 2008
$NNFI \geq 0.95$	Bentler & Hu, 1999
$RMR \leq 0,05$	Byrne, 1998
$RMSEA \leq 0,06$	Hu & Bentler, 1999

Ölçeğin Türkçe versiyonunun 18 madde ve 6 boyutta incelenmesi için IBM SPSS Amos programı ile gerçekleştirilen birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi Şekil 1’de gösterilmiştir. Bu analiz sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri ise Tablo 7’de yer almaktadır.

Şekil 1

Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi

Tablo 7

Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İyiliği Değerleri

x2/sd	CFI	GFI	AGFI	IFI	TLI	RMR	RMSEA
1,187	0,983	0,938	0,912	0,983	0,978	0,036	0,028

Birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi ile elde edilen uyum iyiliği değerleri incelendiğinde, onların Tablo 6’da gösterilen referans değerlere uygun olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle, hazırlanan Türkçe ölçeğin 18 madde ve 6 faktörlü yapısının model uyumunun iyi düzeyde olduğu ve geçerliliğinin sağlandığı kanıtlanmıştır.

Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin yanı sıra, Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu Ölçeği’nin Türkçe versiyonunun güvenilirliğini ve iç tutarlılığını belirlemek amacıyla yine IBM SPSS programı kullanılarak Cronbach’s Alpha değerinin dikkate alındığı güvenilirlik analizi yapılmıştır. Tablo 8’de yer alan analiz sonucunda ölçeğin toplam güvenilirlik değerinin 0,788 olduğu tespit edilmiştir. Boyutlara ait Cronbach’s Alpha değerlerinin ise 0,695 - 0,826 arasında değiştiği gösterilmiştir. Referans kabul edilen güvenilirlik değer aralığına göre (Taber, 2018), 18 maddeden oluşan bu ölçeğin hem toplam ölçek bazında hem de boyutlar bazında “yeterli” seviyesinde güvenilir olduğu ($0,64 > \alpha > .85$) anlaşılmaktadır.

Tablo 8*Güvenilirlik Değeri*

	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
Girişimi Finanse Etme Yeteneği (GFE)	3	,695
Fikrin Potansiyeli (FP)	3	,736
Sosyal İtibar Tehdidi (SIT)	3	,777
Fırsat Maliyetleri (FM)	3	,826
Kişisel Yetenek (KY)	3	,802
Finansal Güvenlik (FG)	3	,721
	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
Girişimcilikte Başarı Korkusu Ölçeği	18	,788

Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu Ölçeği'ne ait madde toplam istatistik değerleri Tablo 9'da yer almaktadır. Maddelerden herhangi bir tanesinin ölçekten çıkarılmasının, toplam ölçek güvenilirliği katsayısında ciddi düzeyde bir artış sağlamayacağı anlaşılmaktadır. Bu işlem ayrıca ölçeğin orijinalindeki madde sayısını azaltacağı ve elde edilmek istenen bilgilerin niteliğini düşüreceği endişeleriyle tercih edilmemiştir.

Tablo 9*Madde-Toplam İstatistikleri*

Madde Toplam İstatistikleri				
	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
GFE1	64,1529	52,030	,293	,784
GFE2	64,0661	52,269	,292	,783
GFE3	64,3512	52,851	,264	,785
FP1	63,9752	51,535	,396	,777
FP2	64,1240	51,819	,409	,777
FP3	63,9628	51,621	,388	,778
SIT1	63,9917	51,461	,420	,776
SIT2	64,0124	52,012	,340	,780
SIT3	63,8388	50,210	,463	,772
FM1	64,8223	49,425	,423	,775
FM2	64,8388	49,795	,384	,778
FM3	64,9174	50,126	,364	,779
KY1	64,5289	50,441	,377	,778
KY2	64,4587	49,444	,399	,777
KY3	64,4504	49,087	,411	,776
FG1	64,2479	51,822	,369	,779
FG2	64,0000	52,075	,310	,782
FG3	64,1736	52,011	,326	,781

7. Araştırmaya Katılanların Demografik Yapısı

Araştırmanın katılımcılarına cinsiyet, eğitim düzeyi, uzmanlık alanı, çalışma şekli ve meslekî deneyim bilgileri hakkında sorular sorulmuştur. Elde edilen verilere göre katılımcıların demografik dağılımları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10

Katılımcıların Cinsiyet, Eğitim Düzeyi, Uzmanlık Alanı, Çalışma Şekli ve Mesleki Deneyime Göre Dağılımları

		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	93	38,4
	Erkek	149	61,6
	Toplam	242	100,0
Eğitim Düzeyi	Doktora	6	2,5
	Yüksek Lisans	15	6,2
	Lisans	170	70,2
	Ön Lisans	51	21,1
	Toplam	242	100,0
Uzmanlık Alanı	Yazılım Geliştirme	31	12,8
	Grafik Tasarım	36	14,9
	Web Tasarım	26	10,7
	Siber Güvenlik	15	6,2
	Mobil Uygulama Geliştirme	25	10,3
	Oyun Tasarımı	33	13,6
	Ağ Yönetimi	21	8,7
	Veri Tabanı Yönetimi	23	9,5
	Muhasebe ve Finans	13	5,4
	Satış ve Pazarlama	19	7,9
	Toplam	242	100,0
Çalışma Biçimi	Yüz Yüze	138	57,0
	Uzaktan	30	12,4
	Hibrit	74	30,6
	Toplam	242	100,0
Meslekî Deneyim	0-5 Yıl	145	59,9
	6-10 Yıl	82	33,9
	10 Yıl Üzeri	15	6,2
	Toplam	242	100,0

Araştırmaya katılan toplam 242 kişinin %61,6'sının erkek, %38,4'ünün kadın olduğu görülmektedir. Bu kişilerin %70,2'si lisans, %21,1'i ön lisans, %6,2'si yüksek lisans ve %2,5'i doktora düzeylerinde eğitime sahiplerdir. Katılımcıların %14,9'u grafik tasarım, %13,6'sı oyun tasarımı, %12,8'i yazılım geliştirme, %10,7'si web tasarım, %10,3'ü mobil uygulama geliştirme, %9,5'i veri tabanı yönetimi, %8,7'si ağ yönetimi, %7,9'u satış ve pazarlama, %6,2'si siber güvenlik ve %5,4'ü muhasebe ve finans alanlarında uzmanlığa sahip olduklarını bildirmişlerdir. Yine bu kişilere çalışma biçimleri sorulduğunda %57'si yüz yüze, %30,6'sı hibrit, %12,4'ü ise online olarak çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Son olarak, çalışanların %59,9'unun 0 ile 5 yıl arasında iş deneyimine, %33,9'unun 6 ile 10 yıl arasında iş deneyimine, %6,2'sinin de 10 yıl üzeri iş deneyimine sahip oldukları tespit edilmiştir.

8. Katılımcılara Ait Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri

Girişimcilikte başarısızlık korkusu ölçeğinin ve onun alt boyutlarının ortalama değerleri, çarpıklık ve basıklık değerleri ve standart sapma değerlerine ait tanımlayıcı istatistik sonuçları Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11*Ortalama Değerler, Çarpıklık ve Basıklık Değerleri*

	Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık		Basıklık	
			İstatistik	Standart Sapma	İstatistik	Standart Sapma
Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu	3,7808	,41796	-1,381	,156	3,998	,312
Girişimi Finanse Etme Yeteneği	3,8636	,67029	-,860	,156	,592	,312
Fikrin Potansiyeli	4,0331	,61771	-1,156	,156	2,664	,312
Sosyal İtibar Tehdidi	4,1061	,67235	-,785	,156	,333	,312
Fırsat Maliyetleri	3,1942	,89691	,267	,156	-,628	,312
Kişisel Yetenek	3,5744	,88751	-,385	,156	-,919	,312
Finansal Güvenlik	3,9132	,65782	-,626	,156	,637	,312

Araştırmaya katılan kişilerden anket sorularına 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) ve 5 (Kesinlikle Katılıyorum) arasında bir cevap vermeleri istenmiştir. Tüm katılımcılardan girişimcilikte başarısızlık korkusu için elde edilen ortalama değer 3,7808'dir. Bu değişkene ait en yüksek ortalama değere sahip boyut 4,1061 ile sosyal itibar tehdidi, en düşük ortalama değere sahip boyut ise 3,1942 ile fırsat maliyetleridir. Elde edilen bulgulardan katılımcıların ölçek düzeyinde ve boyutlar düzeyinde verdikleri cevapların ortalama olarak 3 (Ne Katılıyorum Ne De Katılmıyorum) ve 5 (Kesinlikle Katılıyorum) değerleri arasında oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 11'deki bulgular, araştırma verilerinin normal dağılım sergileme durumu hakkında da bilgi vermektedir. Bu konunun çalışıldığı bir kaynakta, çarpıklık değerinin -3 ve +3, basıklık değerinin ise -10 ve +10 değerleri arasında olmasının, verilerin normal dağılımı konusunda bir problem oluşturmayacağı belirtilmiştir (Kline, 2011). Bu referans aralığına göre bu araştırma verilerinin çarpıklık ve basıklık değerlerinin, normal dağılım açısından uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 12

Demografik Dağılıma Göre Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu Ortalaması

Cinsiyet	Ortalama	Standart Sapma
Kadın	3,7013	,04638
Erkek	3,8304	,03211
Eğitim Düzeyi	Ortalama	Standart Sapma
Doktora	3,9815	0,1488
Yüksek Lisans	3,7444	0,0747
Lisans	3,7761	0,0333
Ön Lisans	3,7832	0,0566
Uzmanlık Alanı	Ortalama	Standart Sapma
Yazılım Geliştirme	3,8674	,07152
Grafik Tasarım	3,7238	,08003
Web Tasarım	3,6538	,10443
Siber Güvenlik	3,7185	,12297
Mobil Uygulama Geliştirme	3,8244	,08718
Oyun Tasarımı	3,7778	,05893
Ağ Yönetimi	3,7804	,08780
Veri Tabanı Yönetimi	3,7923	,07303
Muhasebe ve Finans	3,8162	,07127
Satış ve Pazarlama	3,8801	,09320
Çalışma Biçimi	Ortalama	Standart Sapma
Yüz Yüze	3,8313	,03351
Uzaktan	3,7444	,08056
Hibrit	3,7012	,05156
Mesleki Deneyim	Ortalama	Standart Sapma
0-5 Yıl	3,7226	0,0350
6-10 Yıl	3,8611	0,0455
10 Yıl Üzeri	3,9037	0,0865

Tablo 12’de demografik dağılıma göre girişimcilikte başarısızlık korkusu ortalama değerleri yer almaktadır. Bu verilere göre başarısızlık korkusunun erkek, doktora derecesine sahip olan, satış ve pazarlama alanında uzmanlığına sahip, yüz yüze çalışan ve 10 yıl üzeri mesleki deneyimi olan katılımcı kategorilerinde, diğer kategorilere kıyasla daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşılık, kadın, web tasarım uzmanlığına sahip, hibrit çalışan ve 0-5 yıl mesleki deneyime sahip katılımcı kategorilerinde girişimcilikte başarısızlık korkusunun diğer kategorilere kıyasla daha düşük düzeyde olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

9. Korelasyon Analizi

Girişimcilikte başarısızlık korkusu ölçeğine ait alt boyutlar arasındaki ilişkilerin gücünün ve yönünün belirlenebilmesi amacıyla IBM SPSS programı ile korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 13’te gösterilen analiz sonucuna göre, bu ölçeğin alt boyutlarının hepsinin birbirleri ile pozitif ama anlamlılık açısından değişken ilişkileri olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 13

Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu Ölçeği Korelasyon Analizi

	1	2	3	4	5	6	7
1. Girişimi Finanse Etme Yeteneği	1						
2. Fikrin Potansiyeli	,176**	1					
3. Sosyal İtibar Tehdidi	,201**	,245**	1				
4. Fırsat Maliyetleri	,122	,139*	,234**	1			
5. Kişisel Yetenek	,179**	,219**	,276**	,115	1		
6. Finansal Güvenlik	,070	,412**	,122	,219**	,119	1	
7. Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu	,490**	,594**	,596**	,586**	,602**	,536**	1

** . Korelasyon 0.01 seviyesinde anlamlıdır (çift yönlü).

* . Korelasyon 0.05 seviyesinde anlamlıdır (çift yönlü).

Girişimi finanse etme yeteneği ile fikrin potansiyeli arasında ($p<0.01$, $r=0.176$) pozitif ve anlamlı, girişimi finanse etme yeteneği ile sosyal itibar tehdidi arasında ($p<0.01$, $r=0.201$) pozitif ve anlamlı, girişimi finanse etme yeteneği ile kişisel yetenek arasında da ($p<0.01$, $r=0.179$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Fikrin potansiyeli ile sosyal itibar tehdidi arasında pozitif ve anlamlı ($p<0.01$, $r=0.245$), fikrin potansiyeli ile fırsat maliyetleri arasında pozitif ve anlamlı ($p<0.05$, $r=0.139$), fikrin potansiyeli ile kişisel yetenek arasında pozitif ve anlamlı ($p<0.01$, $r=0.219$) ve fikrin potansiyeli ve finansal güvenlik arasında da pozitif ve anlamlı ($p<0.01$, $r=0.412$) bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Sosyal itibar tehdidi ile fırsat maliyetleri arasında pozitif ve anlamlı ($p<0.01$, $r=0.234$), sosyal itibar tehdidi ile kişisel yetenek arasında ise pozitif ve anlamlı ($p<0.01$, $r=0.276$) ve fırsat maliyetleri ile finansal güvenlik arasında pozitif ve anlamlı ($p<0.01$, $r=0.219$) bir ilişki olduğu bilgisi elde edilmiştir.

10. Sonuç ve Öneriler

Girişimcilikle ilgili hem teorik hem de ampirik çalışmaların yapılması, bir yandan araştırmacıların ufkunu açarken, diğer yandan girişimciler, girişimciliği destekleyen şirketler ve girişimcilik ekosistemini güçlendiren kamu kurumları için yol gösterici olmaktadır. Bu araştırma da bu bakış açısıyla hazırlanmış olup, yeni ve faydalı bilgiler sunma amacını taşımaktadır.

Araştırmada elde edilen sonuçları üç ana başlık altında ele almak gerekirse, bunlardan ilki girişimcilikte başarısızlık korkusu hakkında kapsamlı bir literatür taramasının hazırlanması, ikincisi girişimcilikte başarısızlık korkusu ölçeğinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının gerçekleştirilmesi, üçüncüsü ise Türkiye’de bilgi teknolojileri sektöründe başarısızlık korkusu düzeyinin tespit edilmesidir.

Araştırmada öncelikle girişimcilik konusunda yapılan kapsamlı bir literatür taramasına odaklanmıştır. Bu çalışmada, girişimcinin tanımı, girişimciliği etkileyen temel faktörler, girişimcilikte karşılaşılan engeller, başarısızlık korkusunun tanımı ve etkileri gibi konular ele alınmıştır. Özellikle Türkçe literatürde girişimcilik engelleri ve başarısızlık korkusu üzerine yapılan çalışmalar ve eksiklikler göz önünde bulundurularak, Türkiye’deki akademik bilgi birikimine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

İkinci olarak, Cacciotti vd. (2020) tarafından geliştirilen Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu Ölçeği’nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe dilinde 18 madde ve 6 boyuttan oluşan yapısının geçerlilik ve güvenilirlik kriterlerini sağladığı ortaya koyulmuştur. Ayrıca, Türkçe versiyonda elde edilen uyum iyiliği değerlerinin ölçeğin orijinal halinde ortaya koyulan değerlere üstün geldiği de tespit edilmiştir. Araştırmacıların bu ölçeği orijinal dilinden çevirmelerine gerek kalmadan, güvenilir bir şekilde kullanabilmelerine imkân sağlanmıştır.

Üçüncü olarak bu çalışma ile ilk kez Türkiye’deki bilişim sektörü çalışanlarının girişimcilikte başarısızlık korkusu düzeyi belirlenmiştir. Araştırmaya katılan 242 kişiden elde edilen girişimcilikte başarısızlık korkusu ortalama değerinin 3,78 olduğu öğrenilmiştir. Bu değer sektör çalışanlarının başarısızlık korkusu düzeyinin anketteki 4 (Katılıyorum) düzeyine oldukça yakındır. Ayrıca katılımcıların girişimci olma konusunda en çok endişe

duydıkları konuların sırasıyla sosyal itibar tehdidi, fikrin potansiyeli, finansal güvenlik, girişimi finanse etme yeteneği, kişisel yetenek ve fırsat maliyetleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal itibar tehdidinin yüksek olmasının kişilerin başarısızlık durumunda etrafındaki insanların güvenini kaybetme ve onları hayal kırıklığına uğratma korkularının bir sonucu olduğu tahmin edilmektedir. Bunun nedenini öğrenmek için Türk toplum ve aile yapısını inceleyen araştırmaları incelemek faydalı olabilir. Ucbasaran vd. (2013) tarafından hazırlanan çalışma, başarısızlık ve sosyal itibar ilişkisi hakkında bilgiler vermektedir ve bu çalışmanın bulgusunu destekler niteliktedir. Katılımcıların en çok korktukları ikinci şey ise fikrin potansiyelidir. Bu sonuç bireylerin iş fikirlerinin yeterince değerli ve ilgi çekici görülmeceği, ürün veya hizmetlerine ihtiyaç duyulmayacağı endişelerini yansıtmaktadır. Bu konunun daha iyi anlaşılabilmesi için bir ürün veya hizmetin küçük bir pazarda veya pilot bir bölgede sunulması bilgi elde edilmesi girişimciler için fayda sağlayabilir. Girişimci davranışı ve iş fikri ilişkisi konusunda Obschonka vd. (2012) tarafından yapılan çalışma bu konuyla ilgili önemli bilgiler vermektedir.

Katılımcıların en çok korktukları üçüncü ve dördüncü konular, finansal kaynak bulmanın zorluğu ve işin başarısız olması durumunda parasız kalma endişesidir. Bu endişeleri gidermek için bir girişimi hayata geçirmeden iyi bir kaynak planlaması ve maliyet analizi yapılması tavsiye edilmektedir. Games vd. (2024) tarafından yapılan çalışmada ileri sürülen görüşler, bu çalışmanın parasız kalma korkusu düzeyinin yüksek olduğu bulgusunu destekler niteliktedir. Katılımcıların başarısız olma konusunda en az korku duydukları konulardan biri kişisel yeteneklerdir. Bu bulgu aslında Türkiye'deki bilişim sektöründe çalışan bireylerin, işlerini ve çalışanları yönetmek için gerekli bilgi birikimine sahip olduklarına olan güvenlerini yansıtmaktadır. Tsai vd. (2016) tarafından yapılan çalışma araştırmanın bu bulgusunu destekler niteliktedir. Son olarak, katılımcıların en az endişe duydukları konu fırsat maliyetleridir ve bu girişimciliğin beraberinde getirebileceği uzun, yorucu ve stresli zamanlar nedeniyle kişinin ailesi ve sosyal çevresiyle geçireceği zamanı feda etme endişesini göstermektedir.

Bu araştırma ile girişimcilikte başarısızlık korkusunun demografik özelliklere göre değişiklikleri de incelenmiş ve farklı katılımcı grupları arasında bu konuda farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. Analiz sonuçlarından cinsiyet, eğitim durumu, uzmanlık alanı, mesleki deneyim ve çalışma biçimi kategorilerinde katılımcıların başarısızlık korkusu düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmediği anlaşılmıştır. Yine de kadın, web tasarım uzmanlığına sahip, hibrit çalışan ve 0-5 yıl mesleki deneyime sahip katılımcı kategorilerinde başarısızlık korkusunun daha az olduğu bulgusuna rastlanmıştır.

Gelecekte yapılacak çalışmalarda, Türkçe olarak girişimcilikte başarısızlık korkusu ölçeğinin farklı sektörlerde ve geniş örneklemelerle tekrarlanması, bu konunun daha kapsamlı bir şekilde ele alınmasına katkı sağlayacaktır. Özellikle bilişim sektörü bağlamında girişimcilikte başarısızlık korkusunun sosyal ve psikolojik kökenlerini araştırmak amacıyla, çalışmada farklı demografik değişkenler ve bireysel faktörlerin incelenmesi gereklidir. Bu şekilde, kişilerin girişimcilikle ilgili tutum ve davranışları hakkında önemli bilgiler elde edilebilir.

Türkiye'deki bilişim sektörünün dinamizmi, nitelikli iş gücü ve sektörün katma değer potansiyeli dikkate alındığında, bu endişelerin azaltılması için özel sektör ve kamu kurumlarının yapacağı çabaların önemli olacağı düşünülmektedir. Girişimcilik ekosistemine

sağlanacak desteklerin artırılması, girişimci adayları için eğitim, mentorluk ve finansal destek programlarının çeşitlendirilmesi gereklidir. İşverenler ve sektör liderleri tarafından çalışanları destekleyici politikalar geliştirilmesi ve girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması, girişimcilikte başarısızlık korkusu bariyerinin ortadan kaldırılması için faydalı olacaktır.

Kaynakça

- Ahmadi, A. & Soga, L. R. (2022). To be or not to be: Latent entrepreneurship, the networked agent, and the fear factor. *Technological Forecasting and Social Change*, 174, 121281.
- Al Halbusi, H., AbdelFattah, F., Ferasso, M., Alshallaqi, M., & Hassani, A. (2024). Fear of failure for entrepreneurs in emerging economies: Stress, risk, finances, hard work, and social support. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 31(1), 95-125. <https://doi.org/10.1108/JSBED-01-2023-0035>
- Al Nassai, J. M. I. A. (2023). A study on the barriers to entrepreneurship in the UAE. *Journal of Risk and Financial Management*, 16, 146. <https://doi.org/10.3390/jrfm16030146>
- Alkış, N. (2016). Bayes yapısal eşitlik modellemesi: Kavramlar ve genel bakış. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 2(3): 105-116.
- APA Dictionary of Psychology (2024). Goodness of Fit. <https://dictionary.apa.org/goodness-of-fit>
- Arslan, E. T. (2018). Girişimcilerde yaşanan başarısızlık korkusu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23, 707-725.
- Asif, M. (2022, Ekim 10). Nothing to fear but fear itself: How the fear of failure is holding you back in business. *Forbes*. <https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2022/10/10/nothing-to-fear-but-fear-itself-how-the-fear-of-failure-is-holding-you-back-in-business/>
- Bartlett, M. S. (1950). Tests of significance in factor analysis. *British Journal of Psychology*, 3, 77-85.
- Berktaş, H. (2024, Şubat 2). Türk yazılım sektörü 3 milyar dolar ihracat gelirin'e ulaştı. *Bloomberg HT*. <https://www.bloomberght.com/turk-yazilim-sektoru-3-milyar-dolar-ihracat-gelirine-ulasti-2346922>
- Bizri, R. M., Kojok, A., Dani, A., Mokahal, M., & Bakri, M. (2012). Barriers to entrepreneurial endeavors in a developing economy. *World Journal of Social Sciences*, 2(6), 79-100.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural equations with latent variables*. John Wiley & Sons.
- Boudreaux, C. J., Nikolaev, B. N., & Klein, P. (2019). Socio-cognitive traits and entrepreneurship: The moderating role of economic institutions. *Journal of Business Venturing*, 34(1), 178-196. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2018.08.003>
- Brislin, R. W. (1970). Back-translation for cross-cultural research. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 1(3), 185-216. <https://doi.org/10.1177/135910457000100301>
- Byrne, B.M. (1998). *Structural equation modeling with LISREL, PRELIS and SIMPLIS: Basic concepts, applications and programming*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Cacciotti, G. & Hayton, J. C. (2015). Fear and entrepreneurship: A review and research agenda. *International Journal of Management Reviews*, 17, 165-190.
- Cacciotti, G., & Hayton, J. C. (2014). Fear of failure and entrepreneurship: A review and direction for future research. *ERC Research Paper*, 24, 1-61.
- Cacciotti, G., Hayton, J. C., Mitchell, J. R., & Allen, D. G. (2020). Entrepreneurial fear of failure: Scale development and validation. *Journal of Business Venturing*, 35(5), 106041. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2020.106041>
- Cacciotti, G., Hayton, J. C., Mitchell, J. R., & Giazitzoglu, A. (2016). A reconceptualization of fear of failure in entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 31, 302-325. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2016.02.002>
- Castaño, M.-S., Méndez, M.-T., ve Galindo, M.-Á. (2015). The effect of social, cultural, and economic factors on entrepreneurship. *Journal of Business Research*, 68(7): 1496-1500. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2015.01.040>
- Chua, H. S. & Bedford, O. (2016). A qualitative exploration of fear of failure and entrepreneurial intent in Singapore. *Journal of Career Development*, 43(4), 319-334. <https://doi.org/10.1177/0894845315599255>

- Cuervo, A. (2005). Individual and environmental determinants of entrepreneurship. *The International Entrepreneurship and Management Journal*, 1(3): 293-311. <https://doi.org/10.1007/s11365-005-2591-7>
- Deniz, F. (2019). *Cinsiyetin erken aşama girişimcilik aktivitesi üzerindeki etkisinde başarısızlık korkusunun aracı rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Donaldson, C., Neck, H., & Linton, G. (2024). Fearful pathways to social entrepreneurship intention: A fuzzy-set qualitative content analysis. *The International Journal of Management Education*, 22, 100925. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100925>
- Dutta, N. & Sobel, R. S. (2021). Entrepreneurship, fear of failure, and economic policy. *European Journal of Political Economy*, 66, 101954. <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2020.101954>
- Engel, Y., Noordijk, S., Spoelder, A., & van Gelderen, M. (2021). Self-Compassion When Coping With Venture Obstacles: Loving-Kindness Meditation and Entrepreneurial Fear of Failure. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 45(2), 263-290. <https://doi.org/10.1177/1042258719890991>
- Ferreira, M.P., Reis, N.R. & Miranda, R. (2015). Thirty years of entrepreneurship research published in top journals: Analysis of citations, co-citations and themes. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 5(17), 1-22. <https://doi.org/10.1186/s40497-015-0035-6>
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using SPSS, 4th edition*. SAGE.
- Games, D., Sari, D.K., Darlis, V., Hidayat, D., & Albatati, B. (2024). Examining incubated and nonincubated startups from fear of failure and entrepreneurial well-being during crisis. *Innovation & Management Review*. <https://doi.org/10.1108/INMR-02-2023-0029>
- Global Entrepreneurship Monitor (2024). Entrepreneurial behaviour and attitudes <https://www.gemconsortium.org/economy-profiles/united-states-2>
- Guelich, U. (2022). Gendered entrepreneurship education and the fear of failure. *International Journal of Instruction*, 15(3), 719-732. <https://doi.org/10.29333/iji.2022.15339a>
- Gülbahar, Y. (2019). *Girişimcilik tutkusunun yenilikçi davranışlar ve başarısızlık korkusu üzerine etkisi: Metanetin aracılık rolü*. (Doktora Tezi). Aksaray Üniversitesi, Aksaray.
- Gülel, M. H. (2024, Ocak 22). Türk bilişim sektörü, globalden iki kat daha fazla büyüme gösterecek. *Dünya Gazetesi*. <https://www.dunya.com/sectorler/turk-bilisim-sektoru-globalden-iki-kat-daha-fazla-buyume-gosterecek-haberi-716300>
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson. R. E. (2014). *Multivariate data analysis: Pearson new international edition (7th ed.)*. Essex: Pearson Education Limited.
- Hatala, J-P. (2005). Identifying barriers to self-employment: The development and validation of the barriers to entrepreneurship success tool. *Performance Improvement Quarterly*, 18(4), 50-70. <https://doi.org/10.1111/j.1937-8327.2005.tb00350.x>
- Heber, A. (2015, Temmuz 13). Why American entrepreneurs have less fear of failure A new report indicates the countries where business owners are most likely to take risks. *Inc.* <https://www.inc.com/business-insider/fear-of-failure-by-country.html>
- Hebert, R. F., & Link, A. N. (1989). In search of the meaning of entrepreneurship. *Small Business Economics*, 1(1), 39-49. <https://doi.org/10.1007/BF00389915>
- Heckhausen, H. (1968). Achievement motive research: Current problems and some contributions towards a general theory of motivation. *Nebraska Symposium on Motivation*, 16, 103-174.
- Henriquez-Daza, M. C., Capelleras, J-L., & Osorio-Tinoco, F. (2023). Does fear of failure affect entrepreneurial growth aspirations? The moderating role of institutional collectivism in emerging and developed countries. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*.
- Hooper, D., Coughlan, J., ve Mullen, M. R. (2008). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1): 53-60.
- Hu, L.T. ve Bentler, P.M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1): 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Kaiser, H. F., & Rice, J. (1974). Little Jiffy, Mark IV. *Educational and Psychological Measurement*, 34(1), 111-117. <https://doi.org/10.1177/001316447403400115>

- Kebaili, B., Al-Subyae, S. S., Al-Qahtani, F., & Belkhamza, Z. (2015). An exploratory study of entrepreneurship barriers: The case of Qatar. *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, 11(3), 210-219. <https://doi.org/10.1108/WJEMSD-03-2015-0014>
- Khanin, D., Rosenfield, R., Mahto, R. V. & Singhal, C. (2022). Barriers to entrepreneurship: Opportunity recognition vs. opportunity pursuit. *Review of Managerial Science*, 16, 1147-1167. <https://doi.org/10.1007/s11846-021-00477-6>
- Khelil, N. (2016). The many faces of entrepreneurial failure: Insights from an empirical taxonomy. *Journal of Business Venturing*, 31(1), 72-94.
- Klimas P., Czakon W., Kraus S., Kailer N., & Maalaoui A. (2021). Entrepreneurial Failure: A Synthesis and Conceptual Framework of its Effects, *European Management Review*. 18, 167- 182. <https://doi.org/10.1111/emre.12426>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling (3rd Ed.)*. Guilford Press.
- Kollmann, T., Stöckmann, C., & Kensbock, J. M. (2017). Fear of failure as a mediator of the relationship between obstacles and nascent entrepreneurial activity - An experimental approach. *Journal of Business Venturing*, 32(3), 280-301. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2017.02.002>
- Kong, F., Zhao, L., & Tsai, C-H. (2020). The relationship between entrepreneurial intention and action: The effects of fear of failure and role model. *Frontiers in Psychology*, 11, 229. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00229>
- Landstrom, H. (2014). A history of entrepreneurship research. A. Fayolle (Ed.), *Handbook of research on entrepreneurship: What we know and what we need to know* içinde. (23-62). Edward Elgar.
- Liu, X., Zhang, Y. & Fan, L. (2021). What prevent you from stepping into the entrepreneurship? Evidence from Chinese makers. *Chinese Management Studies*, 15(1), 68-85. <https://doi.org/10.1108/CMS-11-2019-0390>
- Lockyer, J., & George, S. (2012). What women want: barriers to female entrepreneurship in the West Midlands. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 4(2), 179-195. <https://doi.org/10.1108/17566261211234661>
- Marsh, H. W. ve Grayson, D. (1995). Latent variable models of multitrait-multimethod data. R. Hoyle (Ed.), *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues and Applications* içinde (177-198). Thousand Oaks, CA: Sage.
- McClelland, D. C., Atkinson, J. W., Clark, R. A., & Lowell, E. L. (1953). Toward a theory of motivation. D. C. McClelland, J. W. Atkinson, R. A. Clark, & E. L. Lowell (Ed.), *The achievement motive* içinde (6-96). Appleton-Century-Crofts.
- Muhammad, N., McElwee, G. & Dana, L-P. (2017). Barriers to the development and progress of entrepreneurship in rural Pakistan. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 23(2), 279-295. <https://doi.org/10.1108/IJEER-08-2016-0246>
- Muñoz, P., Cacciotti, G., & Ucbasaran, D. (2020). Failing and exiting in social and commercial entrepreneurship: The role of situated cognition. *Journal of Business Venturing Insights*, (14). <https://doi.org/10.1016/j.jbvi.2020.e00196>
- Nawaser, K., Khaksar, S. M. S., Shakhshian, P., & Jahanshahi, A. A. (2011). Motivational and legal barriers of entrepreneurship development. *International Journal of Business and Management*, 6(11), 112-118. <https://doi.org/10.5539/ijbm.v6n11p112>
- Ng, L. & Jenkins, A. S. (2018). Motivated but not starting: How fear of failure impacts entrepreneurial intentions. *Small Enterprise Research*, 25(2), 152-167. <https://doi.org/10.1080/13215906.2018.1480412>
- Obschonka, M., Silbereisen, R. K., & Schmitt-Rodermund, E. (2012). Explaining entrepreneurial behavior: Dispositional personality traits, growth of personal entrepreneurial resources, and business idea generation. *The Career Development Quarterly*, 60(2), 178-190. <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.2012.00015.x>
- Prince, S., Chapman, S., & Cassey, P. (2021). The definition of entrepreneurship: Is it less complex than we think? *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 27(9), 26-47. <https://doi.org/10.1108/IJEER-11-2019-0634>
- Raeesi, R., Dastranj, M., Mohammadi, S., & Rasouli, E. (2013). Understanding the interactions among the barriers to entrepreneurship using interpretive structural modeling. *International Journal of Business and Management*, 8(13), 56-72. <https://doi.org/10.5539/ijbm.v8n13p56>

- Raghuvanshi, J., Agrawal, R., & Ghosh, P. K. (2017). Analysis of barriers to women entrepreneurship: The DEMATEL approach. *The Journal of Entrepreneurship*, 26(2), 220-238. <https://doi.org/10.1177/0971355717708848>
- Sandhu, M. S., Sidique, S. F., & Riaz, S. (2011). Entrepreneurship barriers and entrepreneurial inclination among Malaysian postgraduate students. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 17(4), 428-449. <https://doi.org/10.1108/1355255111139656>
- SASAD (2024). <https://www.sasad.org.tr/hakkimizda>
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2): 23-74.
- Shambare, R. (2013). Barriers to student entrepreneurship in South Africa. *Journal of Economics and Behavioral Studies*, 5(7), 449-459. <https://doi.org/10.22610/jebis.v5i7.419>
- Sihaloho, K. B., Iriyanti, N. I., Rahmawati, R., Irma, E., & Buana, D. M. A. (2021). Fear of failure in entrepreneurship among higher education student. *Psychology and Education*, 58(1), 6142-6149. <https://doi.org/10.17762/pae.v58i1.3765>
- Singh, S., Corner, P. D., & Pavlovich, K. (2015). Failed, not finished: A narrative approach to understanding venture failure stigmatization. *Journal of Business Venturing*, 30(1), 150-166. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2014.07.005>
- Soomro, B. A. & Shah, N. (2022). Is procrastination a “friend or foe”? Building the relationship between fear of the failure and entrepreneurs’ well-being. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 14 (6), 1054-1071. <https://doi.org/10.1108/JEEE-12-2019-0191>
- Streiner, D. L. (1994). Figuring out factors: The use and misuse of factor analysis. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 39(3), 135-140. <https://doi.org/10.1177/070674379403900303>
- Taber, K. S. (2018). The use of cronbach’s alpha when developing and reporting research instruments in science education. *Research in Science Education*, 48, 1273-1296. <https://doi.org/10.1007/s11165-016-9602-2>
- Tsai, K. H., Chang, H. C., & Peng, C. Y. (2016). Refining the linkage between perceived capability and entrepreneurial intention: Roles of perceived opportunity, fear of failure, and gender. *International Entrepreneurship Management Journal*, 12, 1127-1145 (2016). <https://doi.org/10.1007/s11365-016-0383-x>
- TUBISAD. (2023). *Yüksek teknoloji için eylem çağrısı*. <https://www.tubisad.org.tr/tr/images/pdf/turkiyenin-2-yuzyilinda-yuksek-teknoloji-icin-eylem-cagrısı-raporu.pdf>
- TÜBİSAD (2024). <https://www.tubisad.org.tr/tr/tubisad/detay/TUBISAD-Hakkında/8/1/0>
- Ucbasaran, D., Shepherd, D. A., Lockett, A., & Lyon, S. J. (2013). Life after business failure: The process and consequences of business failure for entrepreneurs. *Journal of Management*, 39(1), 163-202. <https://doi.org/10.1177/0149206312457823>
- Williams, T. A., Thorgren, S., & Lindh, I. (2020). Rising from failure, staying down, or more of the same? An inductive study of entrepreneurial reentry. *Academy of Management Discoveries*, 6(4), 631-662. <https://doi.org/10.5465/amd.2018.0047>
- Wyrwich, M., Sternberg, R., & Stuetzer, M. (2019). Failing role models and the formation of fear of entrepreneurial failure: A study of regional peer effects in German regions. *Journal of Economic Geography*, 19, 567-588. <https://doi.org/10.1093/jeg/lby023>
- Yalçın, F. G. (2023, Kasım 7). Türkiye’de bilgi ve iletişim teknolojileri pazarının büyüklüğü 400 milyar lirayı aştı. *Fintechtime*. <https://fintechtime.com/2023/11/turkiyede-bilgi-ve-iletisim-teknolojileri-pazarinin-buyuklugu-400-milyar-lirayi-asti/>
- Yaşloğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46: 74-85.
- Zhang, K. (2023). Social entrepreneurs, market dynamics, and social enterprise innovation: An empirical study based on the Global Entrepreneurship Monitor. *Journal of the Knowledge Economy*, <https://doi.org/10.1007/s13132-023-01446-y>

Extended Summary

For a society to grow and prosper, it needs individuals who can think innovatively, take risks, and act proactively. These entrepreneurial spirits lead value-creating endeavors and contribute to economic and social development. To ensure their success, it is necessary to provide them with suitable environments, strengthen the factors that encourage them, and identify and eliminate the factors that hinder entrepreneurship. The factors influencing entrepreneurship are quite varied. Studies have shown that these factors can be psychological, social, cultural, and economic. This article provides information on the fear of failure, a factor that impacts entrepreneurs.

The concept of fear of failure in entrepreneurship was first addressed in the context of motivation theories. Various definitions of this concept have since been proposed. One study defined it as the cognitive and emotional response to a threatening obstacle in the process of starting and running a new venture. Different studies have examined the dimensions of this fear, highlighting its economic, social, psychological, opportunity-related, and career-related aspects. This research has two main objectives. The first is to determine the levels of entrepreneurial fear of failure among individuals working in the IT sector in Türkiye. This sector holds significant added value for this country. The second objective is to provide information on whether the levels of entrepreneurial fear of failure vary according to gender, field of expertise, education level, professional experience, and working style categories. Moreover, another aim of the study is to conduct a validity and reliability study of the Entrepreneurial Fear of Failure Scale in Turkish and make it available for researchers' use.

Investigating the fear of failure will provide significant contributions to the field of entrepreneurship. Firstly, it is important to mention that this fear can affect entrepreneurs' chances of success, their current situation, and their future decisions. Such a study can help understand the barriers preventing entrepreneurs from taking action and contribute to removing them. Additionally, it can guide the development of support mechanisms aimed at eliminating these barriers for entrepreneurs.

In Türkiye, the IT sector shown growth that is twice as fast as the global rate and has gained momentum over the past decade. In 2023, this sector was expected to generate approximately \$3.5 billion in export revenue for Türkiye. This sector is also characterized by a highly skilled workforce and high added value. For these reasons, investigating the environment that fosters entrepreneurship in Türkiye's IT sector is of great importance. This study aims to provide useful information about the fear of failure, a barrier for employees in the IT sector to become entrepreneurs.

Additionally, there is no study directly related to this topic in the Turkish literature, nor is there a Turkish scale that researchers can use for theses and articles. Preparing a Turkish adaptation of a scale will facilitate the collection of high-quality data by researchers in Türkiye.

The sample for this research consists of individuals working in the information technology sector in Türkiye. This sector boasts an average annual growth rate of around 25%, employs approximately 300,000 people, and has a young and dynamic demographic, with over half of the workforce being under 35 years old. As part of the research, employees from 85 different firms were contacted and asked to complete the survey online. Of the

respondents, 296 individuals returned the surveys, but only 242 were found to have answered all the questions completely. The analysis included only these 242 fully completed surveys.

In order to determine the levels of fear of failure among individuals working in the IT sector in Türkiye, the Turkish version of the Entrepreneurial Fear of Failure scale developed by Cacciotti et al. (2020) was used. This scale consists of 18 items representing 6 dimensions.

The survey used in the research consists of 18 scale items originally in English, translated into Turkish, and 5 additional questions designed to gather participants' demographic information (gender, education level, specialization area, work style, and professional experience). In total, the survey comprises 23 questions as a measurement tool. The Turkish version of the scale employs a 5-point Likert scale, ranging from '1-Strongly Disagree' to '5-Strongly Agree' for rating the measurement statements.

IBM SPSS software was utilized for exploratory factor analysis, reliability analysis, analysis of demographic information, and descriptive statistics. First order confirmatory factor analysis was conducted using Structural Equation Modeling, employing IBM SPSS Amos software. As a result of the analysis, Kaiser-Meyer-Olkin measure was obtained 0.734. This value indicates that the sample size is sufficient for factor analysis. Furthermore, the analysis shows that the chi-square statistic in Bartlett's test is significant (χ^2 (df = 153)) = 1418.316, $p \leq 0.001$), suggesting that the data matrix and correlations between items are suitable for factor analysis.

During the development of the research scale in its original form, three different samples were used. The original scale was examined as a 6-factor structure in the first study, a single-factor structure in the second study, and a 7-factor structure in the third study, yielding three different goodness-of-fit values. The highest goodness-of-fit values were obtained when examining the 6-factor structure (Cacciotti et al., 2020, p. 13). Therefore, in the Turkish validity and reliability study, a 6-factor structure was tested as in the original study, and first order confirmatory factor analysis was conducted. It has been demonstrated that the model fit of the Turkish version of the scale, consisting of 18 items and 6 factors, is at a good level and its validity has been established. Reliability analysis was also conducted using IBM SPSS. The total reliability coefficient (Cronbach's Alpha) of the scale was found to be 0.788. It was inferred that the scale is can be considered adequate.

The study included a total of 242 participants, with 61.6% male and 38.4% female. Among these participants, 70.2% had a bachelor's degree, 21.1% had an associate degree, 6.2% had a master's degree, and 2.5% had a doctoral degree. Regarding expertise, 14.9% reported expertise in graphic design, 13.6% in game design, 12.8% in software development, 10.7% in web design, 10.3% in mobile app development, 9.5% in database management, 8.7% in network administration, 7.9% in sales and marketing, 6.2% in cybersecurity, and 5.4% in accounting and finance. When asked about their work types, 57% reported working face-to-face, 30.6% hybrid, and 12.4% online. Finally, 59.9% of employees had 0 to 5 years of work experience, 33.9% had 6 to 10 years, and 6.2% had over 10 years of experience.

The average fear of failure score across all participants was 3.7808. The dimension with the highest average score was social esteem threat (4.1061), while the dimension with the lowest average score was opportunity costs (3.1942).

It was revealed that fear of failure is higher among male participants, those with a doctoral degree, expertise in sales and marketing, face-to-face workers, and those with over 10 years of professional experience compared to other categories. Analysis results also showed no significant differences in fear of failure levels among participants in terms of gender, education level, expertise area, professional experience, and work format categories. However, it was found that fear of failure was lower among female participants, those with expertise in web design, hybrid workers, and those with 0-5 years of professional experience.

Future studies should replicate the Entrepreneurial Fear of Failure Scale in Turkish across different sectors and larger samples to contribute to a more comprehensive understanding of this topic. Particularly within the context of the IT sector, it will be necessary to explore the social and psychological origins of fear of failure in entrepreneurship, examining different demographic variables and individual factors. This approach could yield valuable insights into individuals' attitudes and behaviors towards entrepreneurship.

Given the dynamism of Türkiye's IT sector, its skilled workforce, and the sector's potential value added, efforts by both private sector and public institutions to alleviate these concerns are crucial. Increasing support for the entrepreneurial ecosystem, diversifying education, mentorship, and financial support programs for prospective entrepreneurs, developing supportive policies by employers and industry leaders, and promoting an entrepreneurial culture can all contribute to removing barriers related to fear of failure in entrepreneurship.

EK 1**Girişimcilikte Başarısızlık Korkusu Ölçeği**

Lütfen aşağıdaki ifadelere sizin için uygun olan değeri yazınız.

1=“kesinlikle katılmıyorum”; 2=“katılmıyorum”; 3=“ne katılıyorum ne de katılmıyorum”;

4=“katılıyorum”; 5=“kesinlikle katılıyorum”

Boyut	Madde	Değer
GFE1	Şirketimi ileriye taşıyacak yeterli parayı bulamamaktan korkuyorum.	
GFE2	İşletmemi finanse edememekten korkuyorum.	
GFE3	İşletmem için gerekli olan kaynağı bulamamaktan korkuyorum.	
FP1	Ürünüme veya hizmetime kimsenin ilgi göstermemesinden korkuyorum.	
FP2	Değerli bir iş fikrim olmamasından korkuyorum.	
FP3	Ürünüme veya hizmetime ihtiyaç duyulmamasından korkuyorum.	
SİT1	Diğer insanların benden beklentisinden korkuyorum.	
SİT2	Benim için önemli olan insanları hayal kırıklığına uğratmaktan korkuyorum.	
SİT3	Benim için önemli olan insanların güvenini kaybetmekten korkuyorum.	
FM1	İşletmemi yönetmenin diğer aktivitelere ayrılan zamanımı almasından korkuyorum.	
FM2	İşimden dolayı hayatımdaki önemli olayları kaçırmaktan korkuyorum.	
FM3	Aileme ve arkadaşlarıma yeterli zaman ayıramamaktan korkuyorum.	
KY1	İnsanları etkili bir biçimde yönetememekten korkuyorum.	
KY2	İşletmemi etkili bir biçimde yönetememekten korkuyorum.	
KY3	İşimin gerektirdiği tüm görevleri yerine getirememekten korkuyorum.	
FG1	Parasız kalmaktan korkuyorum.	
FG2	Tüm birikimimi harcamaktan korkuyorum.	
FG3	İşletmeye yatırdığım tüm parayı kaybetmekten korkuyorum.	

